

Druga strana : Prihodi HZZO-a za osnovno osiguranje

Andro Vlahušić

Zakon o zdravstvenom osiguranju predviđa dva glavna izvora financiranja osnovnoga zdravstvenog osiguranja.

- a) doprinosi iz plaća
- b) uplata direktno iz proračuna

Najveći dio novaca za HZZO uplaćuje se iz doprinosa radno aktivnog stanovništva, a manji dio iz središnjeg proračuna. U proteklih petnaest godina mijenjao se način i stopa doprinosa, koja sada iznosi 15 % , te 0.5 % za povrede na radu.

U razdoblju do 2000. godine stopa doprinosa bila je 18 %, ali je broj zaposlenih bio manji , a veliki broj privrednih subjekata nije plaćao doprinose, što je Vlada tolerirala. Brodogradilišta, tvrtke u problemima, čak i neke bolnice, bile su oslobođene plaćanja doprinosa čime se kupovao socijalni mir. Od tada do danas takva se praksa više ne provodi i Vlada čine napore kako bi doprinose svi plaćali . Tako je 1999. godine od doprinosa sakupljeno 9.9 milijardi kuna, uz stopu doprinosa od 18 %. Znači jedan postotni poen donosio je u proračun HZZO-a 550 milijuna kuna. Ove godine predviđeno je skupiti od doprinosa 14.5 milijardi kuna, pa jedan postotni poen donosi 965 milijuna kuna. Znači index porasta je 175 % što je jako dobar rezultat i govori o povećanoj gospodarskoj aktivnosti zemlje, smanjivanju rada na crno, te većoj odgovornosti samih poslodavaca. I sada određeni broj radnika radi na crno, tj. na plaću ne plaćaju doprinose na zdravstveno, mirovinsko i naknadu za zapošljavanje. Ispravljanjem navedenih nedostataka doprinosi će rasti brže od rasta GDP-a, što je Vlada i ukalkulirala u razdoblje do kraja mandata, gdje stope doprinosa rastu duplo brže od rasta GDP-a (8 % rastu prihodi od doprinosa, a sam GDP raste po stopi od 4 %) .

HZZO od doprinosa uprihoduje zadovoljavajući iznos za osnovno zdravstveno osiguranje i postojeću stopu ne treba povećavati.

Međutim problemi nastaju sa obavezama središnjega proračuna iz Zakona o zdravstvenom osiguranju , koje se ne poštuju.

Članak 68. Zakona o zdravstvenom osiguranju glasi:

Republika Hrvatska osigurava sredstva u državnom proračunu za pokrivanje troškova osnovnoga zdravstvenoga osiguranja i to za:

1. naknadu plaće za vrijeme korištenja porodnog dopusta ...
2. naknadu plaće za vrijeme korištenja dopusta iz članka 57. Zakona o radu,
3. naknadu plaće za korištenje stanke za dojenje djeteta iz čl. 60. Zakona o radu,
4. mjere povećane zdravstvene skrbi nad pučanstvom starijim od 65 godina života kao i djece do navršene 18. godine života
5. zdravstveno prosvjeđivanje,
6. liječenje po posebnim propisima,
7. hitnu pomoć na magistralnim cestama,
8. razliku u troškovima zdravstvene zaštite izazvane većim odstupanjem u organiziranju zdravstvene zaštite od propisanih normativa zbog demografskih karakteristika (otoci, gustoća naseljenosti)
9. osoba čije je prebivalište nepoznato
10. osigurane osobe iz članka 10. ovoga zakona (socijalno ugroženi)
11. osigurane osobe iz članka 58. ovoga Zakona (poljoprivrednici stariji od 65 godina)
12. međunarodne obaveze u oblasti zdravstvenog osiguranja
13. članove obitelji iz članka 5. točke 13 – 22 ovoga zakona (nezaposleni, branitelji, učenici..)
14. osigurane osobe iz članka 12. i 13. ovoga Zakona

Republika Hrvatska osigurava sredstva i za razliku do pune vrijednosti opsega prava na zdravstvenu zaštitu iz osnovnoga zdravstvenoga osiguranja iz članka 17. ovoga Zakona za osigurane osobe iz članka 5. točke 13.-22., članka 12. i za osigurane osobe iz članka 10. i 58. ovoga Zakona.

Procjena napravljena na troškovima proteklih godina pokazuje da članak 68. i članak 18. Zakona o zdravstvenom osiguranju koštaju proračun oko 2.5 milijardi kuna godišnje.

Hrvatski sabor usvojio je proračun za 2005. godinu i projekcije proračuna za 2006. i 2007. godinu u kome su navedeni slijedeći iznosi:

<i>Godina</i>	<i>Proračun HZZO</i>	<i>Doprinosi</i>	<i>Proračun</i>	<i>Čl.68 ZOZO *</i>
2005	14.7 mlrd kn	14.5 mlrd kn	0.2 mlrd kn	Cca 2.5 mlrd kn*
2006	15.5 mlrd kn	15.6 mlrd kn	0.1 mlrd kn	Cca 2.7 mlrd kn*
2007	16.5 mlrd kn	16.6 mlrd kn	0.1 mlrd kn	Cca 2.9 mlrd kn*

* Procjena

Iz priložene tablice se vidi, da se ne poštuju postojeće zakonske odredbe iz Zakona o zdravstvenom osiguranju koji je trenutno na snazi, jer središnji proračun samo za 2005. godinu treba uplatiti HZZO-u oko 2.5 milijardi kuna, a uplatiti će samo 200 milijuna kuna, pa će samo za ovu godinu ostati kratak za 2.3 milijarde kuna. Kada bi HZZO imao na raspolaganju zakonom predviđenih 17 milijardi kuna platio bi sve svoje obaveze prema korisnicima, te omogućio uvođenje novih i kvalitetnih sadržaja za svoje osiguranike. Također bi bilo dovoljno sredstava za materijalne troškove zaposlenika i nabavku nedostajeće medicinske opreme. U naredne dvije godine Vlada ima namjeru financirati zdravstvo isključivo iz doprinosa. Porast troškova zdravstvenog sustava financirati će se porastom rasta doprinosa za zdravstveno osiguranje.

Ukoliko se želi ići u promjene Zakona o zdravstvenom osiguranju jer nedostaje novaca, prvo treba poštovati postojeći zakon. Kada bi se on u potpunosti poštovao, tada ne bi bilo manjka u prihodovnoj strani HZZO-a. Naravno potrebno je napraviti daljnje reformske promjene na rashodovnoj strani proračuna, smanjivanjem svih troškova koji nisu vezani uz poboljšanje zdravstvene zaštite, a takvih ima dovoljno. Osnovni zadatak Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, te HZZO-a treba biti inzistiranje na zakonskim odredbama o financiranju zdravstvene zaštite, te osiguranju dostupnosti, jednakosti i kvalitete zdravstvene zaštite za sve stanovnike Hrvatske.

Mjere koje je Vlada najavljivala proteklih mjeseci kojima se željelo reformirati zdravstveni sustav, povećanjem plaćanja bolesne populacije (administrativne takse, uvođenje osnovne košarice usluga, lista lijekova Svjetske zdravstvene organizacije i slične) povećale bi punjenje proračuna HZZO-a, ali bi smanjile kvalitetu zdravstvene zaštite. Navedene mjere imaju za cilj nadoknaditi novac koji središnji proračun ne uplaćuje na račun HZZO-a, što je apsolutno neprihvatljivo sa socijalnog i zdravstvenog aspekta.